

Основним тут є положення, згідно з яким, зміни в особистості відбуваються завдяки тілесним обмеженням або в результаті подолання хвороби, що має свої фізичні кореляти.

Зміна особистості в різному його модусі, як результуюче психотерапії відбувається за допомогою ряду власне психотерапевтичних впливів і інтервенцій. Зазвичай, саме ці впливи і інтервенції, і виступають одиницею аналізу психотерапевтичного процесу.

Поняття «інтервенція», вживається для позначення структурованої процедури або методики, призначеної для того, щоб переривати, змінювати втручання в певний поточний процес. Психотерапевтичні інтервенції (втручання) виступають при цьому видом (типом, формою) психотерапевтичного впливу, який характеризується певними цілями і відповідними засобами впливу – методами. Термін «психотерапевтичне втручання» може означити конкретний психотерапевтичний прийом, наприклад, роз'яснення, уточнення, стимуляція, вербалізація, інтерпретація та ін., а також більш загальну стратегію поведінки психотерапевта, яка тісно пов'язана з теоретичною орієнтацією (перш за все, з розумінням природи того або іншого розладу, цілями і завданнями психотерапії). Також психотерапевтична інтервенція розглядається як клініко-психологічна інтервенція, яка здійснюється з метою терапії.

Виділяють три основні напрямки в психотерапії, у відповідності до трьох основних напрямків психології – психодинамічний, поведінковий, гуманістичний. Кожний з них характеризується своїм власним підходом до розуміння особистості, її порушень і логічно пов'язаної з цим власною системою психотерапевтичних впливів. Гак, в рамках психодинамічного підходу в якості основної детермінанти особистісного розвитку і поведінки людини розглядаються несвідомі психічні процеси, а особистісні розлади і невроз розуміються як наслідок конфлікту між несвідомим і свідомим. У цьому випадку основною метою психотерапії є досягнення усвідомлення цього конфлікту та власного несвідомого. В рамках поведінкового напрямку здоров'я особистість характеризується адаптивною поведінкою, а невроз або особистісні розлади розглядаються як результат неадаптивної поведінки, що сформувався в результаті неправильного навчання. З цього випливає, що метою психологічного втручання є навчання або переучування, тобто заміна неадаптивних форм поведінки на адаптивні (сталонні, нормативні, правильні). Гуманістичний напрямок в якості основної людської поведінки розглядає потребу в самореалізації і самоактуалізації. Невроз є наслідком неможливості самоактуалізації, блокування цієї потреби, що пов'язано з недостатнім саморозумінням і прийняттям себе, недостатньою цілісністю і адекватністю «Я-концепції». У цьому випадку мета психологічного втручання є створення умов, в яких людина зможе пережити новий емоційний досвід, що сприяє прийняттю себе і особистісної інтеграції, що забезпечує само актуалізацію.

Natalia Mykhalchuk

Dr. in Psychology, Professor, the head of the Department of English Language Practice and Teaching Methodology, Rivne State University of the Humanities, Rivne, Ukraine

Iryna Koval

Ph.D. in Psychology, Assistant Professor, Assistant Professor of Department of Foreign Language Education and Intercultural Communication, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi, Ukraine

THE UNDERSTANDING OF A DIALOGUE AS A PROCESS OF COMMUNICATION OF DIFFERENT CULTURES

The analysis of psychological and pedagogical literature on the problem of communication (Bateł, 2020; Максименко, Ткач, Литвинчук & Онуфрієва, 2019) showed that in recent years dialogue has become the subject of psychological and pedagogical analysis with the aim of using it to improve and humanize the system of education, to increase the effectiveness of school education. In this case, it is necessary to emphasize that there are three ways of understanding of a dialogue in psychological literature, which need to be described in this article, because it is the idea of a dialogue between the participants of the discussion at the lessons that will interest us to the greatest extent.

We think, that *the main understanding of a dialogue* can be understanding of it as *a process of communication of different cultures*. We'll explain our position. We think that any language does not exist out of culture. In such a way it is a socially inherited set of practical skills and ideas, characterizing our way of life. In such a hypothesis one can consider language as a dominant form of preservation of culture and its characteristics.

A language is a form of preservation of any culture. It emphasizes on cultural values of any ethnic group and is a means of their reflection into the future. On the one hand, the language reflects the subconscious intuitions of people – their bearer, surrounding us world. It keeps information about the significant historical events in the life of the ethnic group. From this point of view the language is an instrument of culture that spiritually forms its bearer, imposes on the vision of the world having been embodied in the linguistic forms and defines the image of thoughts and feelings of the user (according to the language). Under the national image of the world, we understand the special structure of the relations of elements common to all peoples, which, if not comprehended by the individual, will necessarily be rejected as something unacceptable. For example, in American culture whistling is an emotional form of the expression of consent, approval, as well as applause. For Polish and Ukrainian cultures, for example, the negative connotations of this act are characteristics of ossification of bad actors, speakers and players, whistling – that there are «telling lies, fooling nonsense», «it is the belief that whistling leads to a lack of money».

As for the problem of the correlation of the language and the culture, we'd express our opinion that a person is forced to live in a culture just as he/she lives in the biosphere. In such a way the language serves one or another culture, reproduces first of all the image of the user of this culture and the language itself, the image of the ethnic language of the person.

We deny a «general correlation» between the cultural type and the structure of the language. We can determine how one or another cultural traits influenced the basic structure of the language. Nevertheless, if the specifics of the notion of «linguistic structure», referring to certain phonetic, morphological, lexical, syntactic, functional and communicative peculiarities of a particular language, then systemic-language correlations with the national world view, world perception and world understanding as general components of a complex phenomenon of the national mentality will be sufficiently relevant and specific.

Taking into account close relationships between the culture and the language, as well as defining the components of socio-cultural competence, it is important and necessary to take into account the unity of languages with the world and the culture of people speaking these languages. Thus, the effectiveness of communication depends on many factors: the conditions and the culture of communication, rules of etiquette, possession of non-verbal forms of the expression (facial expressions, gestures), the presence of deep background knowledge and much more.

Overcoming the language barrier is not enough to ensure the effectiveness of communication between representatives of different cultures. It is necessary to overcome the cultural barrier. We believe that problems in intercultural communication cause national-specific features of various components of cultures of respondents (peculiarities that make us possible the implementation of these components of ethno-differentiating function). The components of culture, and hence it follows that the components of socio-cultural competence, having been a national specific color, include the following: traditions, customs and ordinances; traditional and everyday culture; national pictures of the world; artistic culture, which reflects the cultural traditions of a particular ethnic group.

So, we'll state that in the process of teaching a foreign language the problem of the interrelation of the language and the culture appears to be particularly relevant and bipolar: the language is recognized through the culture, and due to the language, the transition to a world of another culture takes a place, and therefore we need a country-study approach. We also consider socio-cultural competence as the ability to implement intercultural communication based on the knowledge of lexical units with a national-cultural component of semantics and the skills of their adequate application in intercultural communicative situations, as well as the ability to use background knowledge to achieve mutual understanding in situations of mediated and direct intercultural communication. We also think the linguistic-ethnographic competence as the ability to perceive the language in its cultural-bearing function, with its national and cultural specificity. In such a way linguistic competence includes knowledge of linguistic units, including the national and

cultural components of semantics, and the ability to use them in accordance with the social and speech situations. The basis of linguistic competence are the national and cultural components of the foreign language, which is reflected in units of different levels of language, as well as background knowledge of the typical educated representative of a certain lingua-cultural community. This knowledge denotes everything that is a characteristic of some culture, everyday life, traditions throughout various historical epochs. They are usually referred to this psycholinguistic context.

Non-equivalent words are cultural-marked lexical units that serve us to express concepts that are not in another culture and another language. They do not have equivalents beyond the language to which they belong. Unclaimed vocabulary usually refers to the names of the realities of our life and the life of other people. In the linguistic theory the term «reality» denotes the object (or the phenomenon of culture) and the word that it calls. We consider realities as special referents – the elements of objective reality, reflected in our consciousness. They are objects of thought, which correspond to this language conformity. From this position, there are three main groups of realities: 1) *universals* – identical in their essential and secondary features in the crop to be compared (a sun, water, air); 2) *quasi-realities* – identical in their essential features, but different from the secondary point of view (*grant* – *cmунендія*, *Teachers' Training College* – *недазозичний incmunym*); 3) *actual realities* – those ones, that, by their essential and secondary features, are unique characteristics of only one of the cultures having been compared.

The realities also include (examples are given in English): 1) *toponyms*: the names of the constituent parts of the country (regions, countries, etc.): (East Anglia, Highlands, Suffolk, Yorkshire); *city names*: (Brighton, Cambridge); *names of urban areas*: (Westminster, Kensington, Chelsea); *streets and area names*: (Fleet Street, Kings Road, Downing Street); 2) *anthroponyms*: (King Arthur, Isaac Newton, Charles Dickens, Joshua Reynolds, James Cook, John Lennon, Winston Churchill, Margaret Thatcher, etc.); 3) *ethnographic realities*: food, drinks (fish and chips, haggis, pudding); *rest types of sport, games*: (Boat Race, çaber, soccer, snooker, Wembley, cricket, Wimbledon, Highland Games); *customs and traditions, holidays*: (Remembrance Day, Trooping the Color, St. Patrick's Day, the Queen's Silver Jubilee etc.); 4) *socio-political realities*: (House of Parliament, the Blues and the Royals, OBE (Order of the British Empire), constitutional monarchy, the Queen, etc.); 5) *the realities of the educational system*: (girl guide, Patrol, summer schools, National Education Act, system of options, career guidance, PTA (Parent Teacher Association), system of options, etc.); 6) *realities of culture, cultural figures*: (Charlotte Bronte, Robert Burns, David Copperfield, Charles Dickens); *cinema and theater*: (Globe Theater, the Royal Opera House, Barbican Center); *Fine Arts*: (National Gallery, Tate Gallery); *the Media* (the BBS, the Observer, the Times, the Financial Times, Top of the Pops).

Each language has its own phraseological units with their national and cultural semantics, which is formed under the influence of ethnolinguistic, historical, sociological, cultural and other features of a particular language

community. We believe that the phraseological system of any language reflects the cultural and historical experience of people, makes it possible to understand the national Psychology, the national vision of the world, for example: *An Englishman's home is his castle (Мій дім – моя фортеця); Praise is not pudding (Слів зусто, а в животи пусто)*. It is obvious that in each of these consistent statements at the lexical level there is a reference to the realities of English culture and lifestyle – «English house», «Pudding», etc.

So, we'll analyze a dialogue as:

1. Exchange of remarks or statements between the participants of communication.
2. The principle of mutual relations.
3. Dialogical nature of the very content of thinking and the activity of a modern person.

Literature

1. Максименко С., Ткач Б., Литвинчук Л., Онуфрієва Л. Нейролінгвістичне дослідження політичних гасел із зовнішньої реклами. *Psycholinguistics. Психолінгвістика. Переяслав-Хмельницький*, 2019. Вип. 26(1). С. 246–264. DOI: 10.31470/2309-1797-2019-26-1-246-264. URL: <https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/715>.
2. Batel E. Context Effect on L2 Word Recognition: Visual Versus Auditory Modalities. *Journal of Psycholinguist Research*. 2020. Vol. 49. P. 223–245. URL: <https://doi.org/10.1007/s10936-019-09683-6>.

В.Л. Мудрик

студентка 3 курсу спеціальності 053 «Психологія»,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огіска,

Кам'янець-Подільський, Україна

Науковий керівник: Л.А. Онуфрієва

доктор психологічних наук, професор,

завідувач кафедри загальної та практичної психології,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огіска,

Кам'янець-Подільський, Україна

ПСИХОСЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСОБІВ КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ

Події та ситуація в Україні впродовж останніх двох років детермінується перетвореннями в політичній, економічній, національній, етичній, психологічній, релігійній та інших сферах, яких зазнає наше суспільство. Кардинальна переорієнтація в цих сферах, яка часто проходить стихійно і безконтрольно, залишає у свідомості людей невизначеність, запутаність, безцільність. Агресивне вторгнення росії кардинально змінило життя кожного громадянина України. Водночас непохитним залишається

прагнення України вступу до Європейського Союзу, євроінтеграції життя всіх українців, їхніх думок, дій, сподівань. У межах минулих традицій вивчення закономірностей цього процесу «завоювання» велось під ідеологічною завісою, а відтак визначались і критерії ефективності впливу засобів масової комунікації (ЗМК). Характерними для них виявились деяка штучність, поверховість, що породило у стилях і формах ЗМК стійкість штампів, кліше, сірість, урочисту помпезність тощо.

Використання (а часом і зловживання) означеного арсеналу прийомів та форм у практиці ЗМК нерідко призводило до негативних явищ, артефактів, а часом і до своєрідних «перевертнів», суть яких виявлялася в отриманні результатів, абсолютно протилежних очікуваним, або непередбачуваних ефектів.

В умовах військового стану, економічного спаду, політичної нестабільності, хворобливого переживання переходу на новий рівень суспільних відносин гостро ставиться питання негативного розвитку, трансформування моральних норм і цінностей у молодіжному середовищі, яке вийшло з поля зору суспільних інституцій. Проблема управління цим процесом, спрямування його в позитивне русло, а також критичне осмислення результатів впливу ЗМК, отриманих в ідеологічно зашорених наукових дослідженнях, підштовхнуло до пошуку інших, глибших психологічно орієнтованих критеріїв ефективності тих самих засобів масової комунікації.

Об'єкт дослідження – комунікативний вплив.

Предмет дослідження – психосемантичні особливості засобів комунікативного впливу.

Мета дослідження – виявлення психосемантичних особливостей комунікативного впливу та ефективності впливу засобів масової комунікації на свідомість особистості.

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання:

- здійснити теоретичний аналіз феномену комунікативного впливу, обґрунтувати умови ефективності комунікативного впливу на свідомість особистості;
- здійснити психолінгвістичний та психосемантичний аналіз засобів комунікативного впливу засобів масової комунікації;

1. вивчити особливості ефективності комунікативного впливу на особистість у віковому розрізі;
2. здійснити кількісну та якісну обробку отриманих результатів,

сформулювати висновки.

Методи дослідження. У ході проведення дослідження були використані теоретичні методи: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація наукового матеріалу з проблематики дослідження; емпіричні методи: анкетування (з метою визначення домінуючого каналу комунікативного впливу у ЗМК); психолінгвістичні методи дослідження писемних текстів: інтент-аналіз, контент-аналіз, фреймовий та психографологічний аналізи.